

Marta Bon,
Saša Kuburović, Marko Šibila

Razvoj rokometna na mivki

Izvleček

V članku predstavljamo rokomet na mivki. Cilj članka je na osnovi analize strokovnih in zgodovinskih dejstev osvetliti nadaljnje razvojne možnosti razvijajoče se panoge. Od rokometna se rokomet na mivki v osnovi razlikuje v strukturi igralne podlage in v pravilih, v bistvu pa tudi v filozofiji, tehniki in taktiki. Poudarjen je vidik atraktivnosti, estetike telesa, »fair playa«, zabavnosti. V svetu se igra hitro razvija, intenzivna je medijska pojavnost, znanstveni vidik je precej manj značilen, razen v Španiji. V Sloveniji, v primerjavi z intenzivnim svetovnim razvojem, organizacijski in strokovni razvoj precej zaostajata. Dve desetletji nazaj beležimo nekaj dokaj spontanah oblik turnirjev, dve reprezentančni aktivnosti (leta 2002 in 2015), 4 državna prvenstva (leta 2016 tudi prvič za mlajše starostne kategorije). Načrtnega sistematičnega pristopa pri razvoju rokometna na mivki še ni zaznati. Namen članka je predstavitev dosedanjega strokovnega in zgodovinskega razvoja, analiza in sinteza dostopnih virov in literature ter osvetlitev razvojnih možnosti panoge. Na osnovi analize in sinteze predlagamo RZS model ukrepov predvsem: aktivno podporo projektu, vzpostavitev sistema tekmovanja, usposabljanje deležnikov, povezava z OKS in z univerzami ter ustrezen komunikacijski načrt za načrtovane aktivnosti.

Ključne besede: rokomet na mivki, zgodovinski razvoj, vsebina igre.

www.handball-planet.com/beach-handball-explosion-in-front-of-ioc/

Development of beach handball

Abstract

The article presents beach handball, its expert and historical development until the present day, an analysis and a synthesis of available resources and literature as well as sheds light on its development possibilities. Basically, beach handball differs from handball in the structure of the playing ground and the rules, but essentially also in terms of philosophy, technique and tactics. The aspects of attractiveness, aesthetics of the body, fair play and fun are pronounced. This game has been developing fast in the world and its media coverage is intense. In some countries (e.g. Spain) it has also received scientific research attention. In Slovenia, compared to the intense global development, its organisational and expert development is strongly lagging behind. There were some quite spontaneous tournaments two decades ago, two national team activities (in 2002 and 2015) and 4 national championships (also in 2016 for younger age categories). There has not been any planned systematic approach to the development of beach handball yet. Based on the analysis and synthesis we propose to the Handball Federation of Slovenia a model of measures, particularly the following: active support to the project, establishment of a system of competitions, training for stakeholders, connections with the National Olympic Committee of Slovenia and universities as well as an appropriate communication plan for the scheduled activities.

Keywords: beach handball, historical development, content of the game

■ Uvod

Rokomet na mivki je relativno mlada, tri desetletja stara športna disciplina, ki se po svetu naglo razvija. Iz zgodovinskega in geografskega vidika so v ospredju države z mivkastimi danostmi (Italija, Španija, Hrvaška, Portugalska); več kot desetletje obstajajo tudi dvorane s peščeno podlago povsod po svetu, največ v Nemčiji in Ukrajini. Za začetne organizirane oblike tekmovanja velja leto 1992 s prvenstvom v Italiji, nato so se prvenstva nadaljevala na evropski in svetovni ravni, tudi za mlajše starostne kategorije in za oba spola. Od 2001 je zaznati sistematični pristop pri razvoju pravil in delovanja uradnih oseb (sodnikov in delegatov) in od takrat so za vsako tekmovanje objavljene analize sojenja in igre (<http://activities.eurohandball.com/beach-handball/publications/page-22>). Kot za vsako drugo panogo je tudi tu infrastruktura pogoj razvoja, zelo aktualne so pobude za uvrstitev v program Olimpijskih iger. Iz analize medijske pojavnosti je očitno, da je vodilni komunikacijski kanal fotografija, veliko je tudi video posnetkov atraktivnih potez. Rokomet na mivki se obravnava kot del posebnega življenjskega stila (*»Beach life style and cultures«*).

Rokomet na mivki se je v teh treh desetletjih od pojava v svetu naglo širil. Sedaj je razširjen po več kot 50 državah, tudi v nekaterih rokometno manj razvitih (Anglija, Škotska). V Sloveniji je bil prvi turnir organiziran v Izoli leta 1997, nato je bilo na Slovenski obali več turnirjev in organiziranih ali neorganiziranih oblik tekmovanja. Leta 2003 je bil v Portorožu odmeven turnir v rokometu na mivki na novo izgrajenih igriščih v Portorožu, idejna pobudnika pa sta bila Andrej Počrvina in Iztok Godec (Bon, 2002). Vmes je bilo še nekaj poskusov organizacije turnirjev (2004 in 2005) in državnih prvenstev. Prave elemente državnega prvenstva beležimo leta 2014.

Glede na tempo razvoja panoge in glede na sistematični pristop Evropske rokometne zveze pri razvoju panoge na vseh ravneh je pričakovati nadaljnji razvoj in razcvet panoge, ki ima vse elemente sodobne športne panoge.

■ Glavne značilnosti rokometna na mivki

Osnovne tehnično-taktične aktivnosti (podaje, streli, obrambne dejavnosti) izhajajo

Slika 1. Prikaz igrišča za rokomet na mivki (www.prmrtinet.si/images/rokomet_na_mivki_-_igrie.jpg).

iz rokometu. Glavne razlike, predvsem v značilnostih gibanja in v izvedbi, izhajajo iz podlage (mivke), ki onemogoča oziroma spreminja nekatere aktivnosti, kot je na primer vodenje žoge. Tudi hitrosti, ki jo igralci lahko razvijejo z žogo ali brez nje, so neprimerno nižje. Peščena podlaga pa po drugi strani omogoča »mehkejš« padce oziroma jih prav vzpodbuja. Z mnogimi padci pa se načeloma močno povečuje raven atraktivnosti in zabavnosti igre.

Eno največjih razlik med igro rokometu na dvorani in na mivki v začetni fazi razvoja predstavlja vloga vratarja. Medtem ko je v rokometu njegova vloga branjenje in sodelovanje v začetni fazi protinapada, se je v začetni fazi v rokometu na mivki aktivno vključeval v fazo napada. Navedena taktična rešitev je bila posledica dejstva, da pravila opredeljujejo, da se zadetek vratarja šteje dvojno. Vključevanje vratarja v napad tudi omogoča in povzroča številčno prednost v napadu (igra 4. napadalcev proti 3. branilcem), kar pa je glavna značilnost sodobnega modela rokometu na mivki. Z vidika branjenja pa je največja pozornost usmerjena k preprečevanju zadetkov, ki štejejo dvojno. To seveda zelo spreminja taktiko v primerjavi z rokometom, predvsem pa to, da se v obrambi praktično ves čas igra v številčni podrejenosti.

Prav tako kot vratarjev zadetek, šteje dvojno tudi zadetek, dosežen na atraktiven način (*»pirueta«, »cepelin«*). Atraktiven zadetek je dosežen takrat, ko igralec sprejme in

vrže žogo v zraku na vrata (v rokometnem žargonu imenujemo to aktivnost *cepelin*). Takšna izvedba od igralcev zahteva zapleteno izvajanje tehnike v naslednjih vidikih: časovna usklajenost odskoka, pozicija strelca glede na gol, točnost podaje ter zaznavanje aktivnosti obrambnih igralcev.

V primeru, da sodnik v rokometu na mivki pusti prednost in igralec doseže zadetek, je ta vreden eno točko. Če pa sodnik ne pusti prednosti in igro zaustavi ter dosodi kazenski strel, ima igralec priložnost, da z zadetkom doseže dve točki (Bon, 2002).

Prostor za menjave se razteza po celi dolžini igrišča, s tem, da sta ekipi vsaka na svoji strani igrišča. To omogoča hitro menjavo igralcev v napadu in obrambi z namenom doseganja zadetkov, ki štejejo dve točki. Na hitrosti pridobi tudi igra.

V rokometu na mivki se vsak polčas šteje posebej. Če je izid ob polčasu neodločen, se uporablja metoda *»zlatega gola«*. V praksi to pomeni, da je zmagovalec polčasa tista ekipa, ki prva doseže zadetek v podaljškju.

Če vsako moštvo zmaga po en polčas, kar pomeni, da je rezultat 1 : 1, pa uporabimo metodo *»shoot-out«* oziroma igralec proti vratarju. Oba vratarja morata vsaj z eno nogo stati na vratarjevi črti. Igralec mora stati na igrišču z eno nogo na desni ali levi stični točki črte vratarjevega prostora in vzdolžne črte. Po sodnikovem žvižgu igralec vrže žogo nazaj svojemu vratarju, ki stoji na črti v

vratih. Žoga se pri tem ne sme dotakniti tal. Ko je igralec vrgel žogo, se lahko oba vratarja premakneta naprej. Vrtar, ki drži žogo, mora ostati v vratarjevem prostoru. Po treh sekundah mora ali vreči na nasprotnikova vrata ali podati soigralcu, ki teče proti nasprotnikovim vratom. Tudi med tem metom se žoga ne sme dotakniti tal.

Razlike med rokometom in rokometom na mivki bi skrajšano predstavili:

- Atraktiven zadetek se šteje dvojno (zadetek dosežen po strelu iz skoka – cepelin ali zadetek, dosežen s strelom, kjer strelec v zraku opravi rotacijo za 360 stopinj) (Slika 1).
- Vrtarjev zadetek se šteje dvojno.
- Pravilo izključitve je omejeno s posestvijo žoge.
- Igra se dva polčasa po 10 minut in 5 minutni odmor (potem lahko še »pravilo zlatega gola«).
- Žoga je manjša in iz drugačnega materiala.
- Zadetek iz kazenskega strela se šteje dvojno.
- Manjše igrišče (27 m x 12 m).
- Igrajo trije igralci v polju in vratar.
- Celotna dolžina igrišča je lahko prostor za menjavo.
- Moštvi izvajata menjavi vsak na svoji strani igrišča (vzdolžno).
- Igra z igralcem več v napadu (4 proti 3).
- Obramba z igralcem manj (3 proti 4).
- Igra se brez začetnega meta.
- Prekršek v trenutku strela se praviloma kaznuje s kazenskim strelom (2 točki).
- Rezultat se za vsak polčas šteje posebej.
- Če vsaka ekipa zmagaja po en polčas, se zmagovalec določi z uporabo metode »zlatega gola«.

■ Zgodovinski razvoj rokomet na mivki

Če so se nekakšne oblike današnjega rokometu omenjale že v antični Grčiji (800 let pred n. š.) in Antičnem Rimu ter v srednjem veku (Bon, 1999), se je rokomet v Evropi

potem intenzivno razvijal. Leta 1972 je bil tudi uvrščen v program Olimpijskih iger (Guttmann, 2002). Pojav posebne oblike rokometu na mivki in njegov razvoj poteka v zadnjih treh desetletjih. Že od vsega začetka se je seveda pojavila tudi potreba po ustrezni literaturi in raziskovalnem pristopu. Najbolj celovito so značilnosti igre prikazane in strokovno obdelane v knjigi, ki jo je izdala Mednarodna rokometna zveza (IHF) *Rokomet na mivki od A do Ž* (Bebetsos, 2012).

Narejena je bila tudi analiza o možnosti uveljavljanja rokometu na mivki v Ameriki (Piankova, 2013). Kar nekaj je bilo prispevkov, ki so predstavljali rokomet na mivki kot novi »poletni šport« (Gehrer, A., 2006). Že zelo kmalu po uvedbi mednarodnih tekmovalj je Evropska rokometna zveza uvedla kvalitativne in kvantitativne analize uradnih tekmovalj (www.eurohandball.com). Prva analiza je bila opravljena po 2. evropskem prvenstvu v Cadizu (Guerrero in Van Linder, 2004) in nato tudi po tretjem prvenstvu leta 2004 v Turčiji (Guerrero in Van Linder, 2004), ko so analize vključevale že tudi antropometrično analizo igralcev. Podrobna analiza tekem je bila opravljena tudi v primeru četrtega evropskega prvenstva, ki je bilo leta 2006 v Nemčiji v Cuxhavenu (Gerher, Trespidi in Bebetos, 2006). Podobno velja tudi za peto prvenstvo v Misano Adriatico (Italija) leta 2007 (Gehrer in Trespidi, 2007), šesto leta 2009 v Larviku (Norveška) (Kuburovič, 2009); sedmo leta 2011 v Umagu (Hrvaška), osmo leta 2013 v Randersu (Danska), deveto leta 2015 v Loreto de Mar (Španija) in deseto leta 2017 v Zagrebu (Hrvaška).

Na svetovni ravni je bil rokomet na mivki najprej uveden kot predstavitevni šport na svetovnih igrah (World Games); prvič leta 2001 na Japonskem (Pollany, 2001). Na nadaljnjih treh svetovnih igrah (2005 – Duisburg; 2009 – Kaohsiung in 2013 – Cali) je bil rokomet na mivki že v uradnem programu. Svetovna prvenstva Mednarodna rokometna zveza izvaja od leta 2001 dalje.

V zadnjem obdobju je zaslediti velika prizadevanja, da bi se rokomet na mivki vključil v univerzitetne športe. Predstaviti osnov rokometu na mivki in možnosti njegove uporabe v praksi se v okviru različnih pedagoških in drugih športnih študijskih programov že sedaj posveti nekaj pozornosti. Različne visokošolske institucije pa si prizadevajo oblikovati poseben predmet, ki bi bil povsem posvečen rokometu na mivki. S tem bi študentje dobili možnost

podrobnejše seznaitve in vidike te igre ter možnost nadaljnega razvoja panoge. Najbližje temu so za enkrat v Španiji, kjer je rokomet na mivki tudi raziskovalno najbolj razvit, izdelane so bile tri doktorske disertacije na treh različnih univerzah (Zapardiel Cortes, 2014; Morillo Baro, 2015; Bago Rascón, 2015). V Španiji imajo pripravljene tudi primere predavanj in vaj za študente na fakultetah (Cortrs, Serrano, 2016). V fazi sprejemanja je tudi na nekaterih drugih univerzah, verjeti gre, da bi našel svoje mesto tudi na univerzah v Sloveniji, predvsem na Fakulteti za šport.

■ Nekateri zgodovinski vidiki rokometu na mivki v Sloveniji

Prvi turnir pri nas je bil organiziran v Izoli leta 1997 s slovenskimi ekipami, prvi mednarodni turnir pa v Portorožu junija leta 2003 (<https://www.dnevnik.si/53140>). Tudi ta turnir ni sprožil nadaljnega razvoja. Do leta 2009, ko je bil odigran prvi turnir v Ajdovščini (ustni vir: Mateja Kavčič), ni bilo organiziranih turnirjev, bili pa so nekateri poizkusi Ormožanov in Trebanjcev, ki so bili med vodilnimi tudi v kasnejših državnih prvenstvih. Tudi v Vrtojbi so leta 2009 organizirali turnir. V sklopu turnirja v Ajdovščini leta 2014 je bil licenčni seminar za sodnike in organizatorje; s tem je RZS pristopila k sistematični organizaciji državnih prvenstev. Prvo državno prvenstvo je bilo odigrano leta 2014 za moške in za ženske, leta 2016 pa prvič še za mlajše starostne kategorije (letnik 2000 in mlajši). Na osnovi teh tekmovalj je bil leta 2015 drugi primer v zgodovini Slovenije, da je RZS oblikovala državne reprezentance. Prvi primer je bil leta 2002, ko je ženska reprezentanca Slovenije sodelovala na Evropskem prvenstvu v rokometu na mivki v Španiji v Cadizu. Slovenke so osvojile 10 mesto (Bon, 2003). Ekipo so sestavljale: Tatjana Polajnar, Branka Mijatović, Sergeja Stefanišin, Barbara Gorski, Tanja Oder, Silvana Ilič, Draga Kirn, Mojca Drčar, Branka Arapović (Slika 3).

Polega že omenjenega nastopa ženske reprezentance leta 2002 na Evropskem prvenstvu beležimo drugi nastop (še) leta 2015. Pod okriljem Olimpijskega komiteja Slovenije sta se ženska in moška reprezentanci udeležili sredozemskih iger športov na mivki v Pescari. Ekipi sta vodila Mateja Kavčič (fantje) in Marko Cenčič (dekleta).

■ Kako naprej

V letu 2018 bosta odigrani državni prvenstvi v moški in ženski članski kategoriji in v dveh kategorijah mlajših starostnih kategorij. V letu 2019 naj bi reprezentanca nastopila na sredozemskih igrah, morda tudi na evropskem prvenstvu leta 2018. Relativno velik omejitveni dejavnik v Sloveniji so zaenkrat ustrezna igrišča z mivko, ki so v Sloveniji zelo redka. Največkrat prilagodijo podlage, ki so v osnovi namenjene odbojki na mivki. Objekti za šport na mivki se sicer po svetu pospešeno širijo. Lahko tudi služijo tako športnemu udejstvovanju celotne populacije, šolskemu športu, tekmovalnemu športu in široki športni ponudbi v prostem času. Objekti so pomembni tudi za razvoj turistične ponudbe. Zaradi tega bi bilo smotno razmisliti o ideji, da bi v povezavi s turističnimi središči, ki že imajo igrišča z mivko, le te nadgradili s tehničnimi zahtevami in pogoji igrišča za rokometa na mivki. Do sedaj odigrani turnirji rokometna na mivki (še bolj pa odbojke na mivki), predvsem pa razširjenost rokometna na mivki in zanimanje občinstva nakazujejo velike možnosti za nadaljnji razvoj in uveljavitev nove športne panoge.

Na osnovi analize bi bile predlagane smernice za nadaljnji razvoj v Sloveniji:

- strateška odločitev za panogo; načrtna podpora razvoju panoge;
- sistematični pristop RZS pri organizacijskih vidikih;
- ✓ organizacija državnih prvenstev, tudi za mlajše starostne kategorije;
- ✓ vzpostavitev modela delovanja državnih reprezentanc;
- ✓ usposabljanje trenerjev in sodnikov ter delegatov;
- ✓ komunikacijski načrt za panogo;
- ✓ vključitev s sisteme tekmovanj EHF, IHF;
- ✓ sistematična podpora vzpostavitvi mreže objektov.

■ Zaključek

Rokomet na mivki je relativno nova športna disciplina, ki si utira pot med obilico športov, ki imajo že daljšo tradicijo. V osnovi se rokometa na mivki od rokometna (v dvorani) razlikuje v podlagi, velikosti igrišča, številu igralcev, vrednotenju zadetkov ter v taktiki, ki temelji na številčni prednosti v napadu in posledično drugačnemu delovanju v obrambi, ki je praviloma vedno v številčni podrejenosti. Prav to zelo spreminja tehnično-taktično delovanje v vseh fazah igre.

Rokomet na mivki lahko uvodoma igramo v prirejeni obliki v telovadnicah z namenom spoznavanja pravil in izvajanja specifičnih elementov, ki se tako v obrambi kot v napadu pojavljajo v rokometu na mivki. Tudi taktika igre, ki je zelo specifična (posebej glede menjav igralcev), se lahko spoznava na prirejen način v telovadnici. Gre za boljše dostopnost in manjšo zahtevnost, kot je na mivki – doseže se lahko neke vrste poenostavljena imitacija bistvenih sestavin rokometna na mivki.

V svetu je rokometa na mivki ena izmed novih iger, ki vključuje skupaj vse elemente, kot so zabavnost, atraktivnost, družabnost in tekmovalnost hkrati. S prirejenimi pravili pa je rokometa postal bolj dostopen tudi v rekreativne namene igranja. To je ena izmed največjih prednosti rokometna na mivki. Velike možnosti so tudi v povezavi s turistično ponudbo. Upamo lahko, da igra dokončno zaživi tudi pri nas v Sloveniji.

■ Literatura

1. Bago, P. in Sáez, E. (2013). Effects of a multistage shuttle run 15 meters test on heart rate, lactate and rating of perceived exertion in beach handball players. XVIII Annual Congress of the European College of Sport Science, Barcelona.
2. Bon M., (2002). Rokomet na mivki (Beach Handball) tudi v Sloveniji ?. *Trener rokomet*. Združenje rokometašev trenerjev. Ljubljana 2/2002.
3. Gehr, A. (2006). *Beach-Handball. Der Neue Sommerport*. Cöpingen: Bestellungen Über.
4. Guerrero, J. in Linder, T. v. (2004). 3rd European Beach Handball Championship in TUR. EHF Periodical.
5. International Handball Federation (2010). *Rules of the game, beach handball*. Unpublished manuscript.
6. International Handball Federation (IHF). (2014). *Beach Handball rules of the game*. Basel: IHF publishing.
7. European Handball Federation. (2005a). *Beach handball history* [Presentation]. Balatonbogar: EHF- Course n°4 Beach Handball Referee Candidates.
8. European Handball Federation. (2005b). *Beach handball Rules of The Game*. Paper presented at the EHF Course n°4 for EHF Beach Handball Referee Candidates, Balatonbogar.
9. European Handball Federation. (2017) Posavec D. *Beach Handball: application and influence on indoor handball*. Material EHF
10. Lara Cobos, D. (2011). La respuesta cardiaca durante la competición de balonmano playa

Slika 2. Prva reprezentanca v rokometu na mivki iz Slovenije na Evropskem prvenstvu v rokometu na mivki leta 2002 v Cadizu (Španija). Prva vrsta (z leve: Mojca Drčar, Tanja Oder, Silvana Ilič, Draga Kirn, Barbara Gorski; zgoraj: Sergeja Stefanišin, Branka Mijatović, Tatjana Polajnar, Leon Kalin (vodja), Marta Bon (selektorica), Branka Arapović.

- femenino. Apunts. *Medicina De L'Esport*, 46(171), 131–136.
11. Morillo Baro, J. P. (2009). *Balonmano Playa*. Sevilla: Wanceulen.
12. Posada, F. (2002). *Introducción al balonmano playa*. Comunicaciones Técnicas RFEBM, 209.
13. Počrvina Andrej (2004): *Rokomet na Mivki*. Fakulteta za šport. Diplomsko delo.
14. San Pedro, J. M. (2008). *Estudio monográfico del segundo portero de ataque en Campeonato del Mundo de Balonmano Playa Cádiz 2008*. Edeportes.Com,.
15. Torres Tobio, G. (2003). *Aproximación al análisis didáctico del contenido del portero de balonmano*. La Coruña: Universidad de La Coruña.
16. Torres Tobio, G. (2010). *Didáctica Deportiva. Curso Nacional de Entrenadores de Balonmano*. Madrid: Real Federación Española de Balonmano.
17. Van Linder, T., Gehrer, A. in Trespidi, M. (2004). Beach handball is leaving childhood. *EHF Periodical*, 55–67.
18. Wolfgang, P. (2001). Comprehensive report on the 1st beach handball world championship. *EHF Periodical*, 37–46.
19. Cortes Zapardiel Cortés, J. C. 1, Paramio Serrano (2016) BEACH HANDBALL SESSIONS FOR HIGH SCHOOL STUDENTS, E. M. 2, (http://home.eurohandball.com/ehf_files/Publikation/WP_Zapardiel%20J.C..pdf)
20. Guttmann A. (2002): *Olimpics Games. Hystory of the moderen Games*. Univesity of Olleioonis press.
21. Basilio Pueo, Jose M. Jimenez-Olmedo, Alfonso Penichet-Tomas, Manuel Ortega Becerra, Jose J. Espina Agullo Analysis of Time-Motion and Heart Rate in Elite Male and Female Beach Handball . *J Sports Sci Med*. 2017 Dec; 16(4): 450–458. Published online 2017
22. Juan P. Morillo-Baro, Rafael E. Reigal, Antonio Hernández-Mendo Análisis del ataque posicional de balonmano playa masculino y femenino mediante coordenadas polares. [Analysis of positional attack in beach handball male and female with polar coordinates].
23. Hotzaminouil D., Papasoulis E., Terzidis I., Natsis K., (2017) Injuries in elite athletes of beach handball *Journal of Human Sport and Exercise*.
24. Bebetos G., (2012) *Beach Handball from A to Z*. Edition: 2012International Handball Federation (IHF)Projects Beach handball event management.
25. *Rokomet na mivki* . <http://www.rokometnazveza.si/si/602>.
26. Zapardiel Juan Carlos (2017): Beach Handball European Championships Analysis http://home.eurohandball.com/ehf_files/Publikation/Beach%20handball%20european%20championships%20analysis%20Zagreb%202017.pdf
27. Zapardiel J. C. (2017): *Relationships Between Autonomy Support and Perception Motivational Climate with the Sport Psychological Profile in Beach Handball*. European handball Federation.
28. Zapardiel J. C. (2017): *Assessment of the Satisfaction Degree of Beach Handball Practice in Students of Sports Sciences*. European handball Federation.
29. Bělka J. 1, Karel Hůlka1, Michal Šafář2, Radim Weiss1 and Julie Chadimova1 Beach Handball and Beach Volleyball as Means Leading to Increasing Physical Activity of Recreational Sportspeople—Pilot Study.
30. Baro J. P. M. ., Cobos D. L. Sancey Seaz J. A. : BEACH HANDBALL ORGANIZATION AND STRUCTURE.
31. Piankova, D. (2013). *Beach handball spreading across the United States*. The Sports Digest: March, 13th, 2013. The United States Sports Academy, Daphne, AL. Retrieved: <http://thesportdigest.com/2013/03/beach-handball-spreading-across-the-united-states/>
32. Manavis, K., Hatzimanouil, D., Stefas, E. in Bebetos, G. (2008). *Injuries in Beach Handball*. European Handball Federation publications. Retrieved at http://home.eurohandball.com/ehf_files/Publikation/WP_Bebetos_INJURIES%20IN%20BEACH%20HANDBALL.pdf
33. Karras, D., Chryssanthopoulos, C. in Diafas, V. (2007). *Body fluid loss during four consecutive beach handball matches in high humidity and environmental temperatures*. Serbian Journal of Sport Sciences, 1(1-4): 15–20.
34. Baro J. P., Cobos D. L.. Sancez Saez J. A., Sancez Malia J. M. (2017) – *The Goalkeeper in Beach Handball*.
35. Baro J. P., Cobos D. L.. Sancez Saez J. A., Sancez Malia J. M. (2017) – *Origin and Evolution of Beach handball*.
36. Zapardiel Cortes J. C. (2014). *Valoración Iso-cinética De Los Músculos Rotadores Del Complejo Articular Del Hombro En Jugadores De Balonmano Playa*: doktorska disertacija. Universidad de Alcalá.
37. Morillo Baro J. P. (2015). *Análisis Observacional Del Ataque Posicional En Balonmano Playa*. Doktorska disertacija: Univesidad de Málaga.
38. Bago Rascón D. P. (2015): *Efectos Del Entrenamiento Pliométrico En Arena Seca Sobre Las Variables Determinantes Del Rendimiento En Jugadores De Balonmano Playa*. Doktorska disertacija. Universidad pablo de Olavide.

dr. Marta Bon. doc.

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
marta.bon@fsp.uni-lj.si